

Hof Den Haag, 12 juli 2007, Thuiskopie v Opus Supplies

Cassatie: prejudiciële vragen: [IEPT20091120, HR, Thuiskopie v Opus Supplies](#)

de Thuiskopie

AUTEURSRECHT – NABURIGE RECHTEN

Importeur – artikel 16c(2) Aw

- [De \(taalkundige\) betekenis van het begrip importeren - het over en binnen de grenzen brengen brengt immers mee dat de importeur zich bevindt in het land van import.](#)

Het hof stelt voorop dat richtlijn nr. 2001/29/EG niet voorziet in de wijze waarop de billijke vergoeding moet worden geïnd. Het begrip 'importeur' is geïntroduceerd bij de invoering van artikel 16c lid 2 Aw, dus vóór de implementatie van de richtlijn. Anders dan de Stichting meent, kan dit begrip niet richtlijnconform worden geïnterpreteerd. Het hof is voorshands van oordeel dat uit de geciteerde parlementaire geschiedenis van artikel 16c Aw, in onderling verband beschouwd, kan worden afgeleid dat de wetgever de mogelijkheid onder ogen heeft gezien dat Nederlandse particulieren in het buitenland blanco geluidsdragers kopen en deze in Nederland importeren. Daarbij wijst het hof erop dat hetgeen de minister bij de behandeling van het wetsvoorstel tot invoering van artikel 16ga Aw in de Eerste Kamer over het begrip importeur opmerkt, een herhaling is van de toelichting van dit begrip in de nota naar aanleiding van het verslag bij het wetsvoorstel tot invoering van artikel 16c Aw (TK 1987-1988, 20656, nr. 5, p. 18). Slechts bij de behandeling van het voorstel tot invoering van artikel 16ga Aw gaat de minister ervan uit dat deze als importeur aan te merken consumenten geen thuiskopievergoeding verschuldigd zijn, wat daar ook van zij. Het hof overweegt voorts dat indien twee in verschillende (EU-)landen woonachtige of gevestigde partijen een koopovereenkomst sluiten, zij zelf kunnen bepalen waar de zaak moet worden afgeleverd en dus wie - de koper of de verkoper - moet zorgdragen voor het vervoer. In het onderhavige geval contracteert Opus GmbH met Nederlandse kopers onder toepasselijke verklaring van haar algemene voorwaarde dat het vervoer in opdracht van de koper geschiedt. Hieruit volgt dat de levering plaatsvindt in Duitsland. Opus GmbH kan dan naar het voorlopig oordeel van het hof niet als importeur worden aangemerkt. Het hof merkt in dit verband op dat ook indien aangenomen zou moeten worden dat Opus GmbH verantwoordelijk is voor het vervoer en dat zij de blanco informatiedragers in Nederland aflevert, Opus GmbH naar zijn voorlopig

oordeel niet als importeur, maar als exporteur moet worden aangemerkt. De (taalkundige) betekenis van het begrip importeren - het over en binnen de grenzen brengen brengt immers mee dat de importeur zich bevindt in het land van import. De exporteur daarentegen brengt de te exporteren zaak buiten zijn eigen landsgrenzen, in het geval van Opus GmbH: buiten de Duitse landsgrenzen. Het hof merkt in dit verband op dat deze uitleg ook in lijn is met het doel van de thuiskopievergoedingsregeling, zoals dit blijkt uit de parlementaire geschiedenis. Uit het voorgaande volgt dat naar het voorlopig oordeel van het hof Opus GmbH niet als importeur in de zin van artikel 16c lid 2 Aw kan worden aangemerkt.

Vindplaatsen: [Boek9](#)

Hof Den Haag, 12 juli 2007

(J.C. Fasseur-Van Santen, C.J. Verduyn en S.N. Vlaar) (...).

Uitspraak: 12 juli 2007

Rolnummer. 06/196

Rolnummer rechtbank: KG ZA 05/925

HET GERECHTSHOF TE 'S-GRAVENHAGE, kamer MC-S,

heeft het volgende arrest gewezen in de zaak van STICHTING DE THUISKOPIE,

gevestigd te Amsterdam,

appellante,

hierna te noemen: de Stichting,

procureur: mr H.J.A. Knijff,

tegen

1. OPUS SUPPLIES B.V.,

gevestigd te Bodegraven,

2. de vennootschap naar vreemd recht

OPUS SUPPLIES DEUTSCHLAND GmbH,

gevestigd te Heinsberg, Duitsland,

3.[X], wonende te Bodegraven,

4. [Y], wonende te Susteren,

geïntimeerden, hierna te noemen respectievelijk: Opus B.v., Opus GmbH, [X] en [Y] en gezamenlijk: Opus c.s.,

procureur: mr P.J.M. von Schmidt auf Altenstadt.

Het geding

Bij exploit van 11 oktober 2005 is de Stichting in hoger beroep gekomen van het tussen haar als eiseres en Opus c.s. als gedaagden gewezen vonnis van de voorzieningenrechter in de rechtbank 's-Gravenhage van 16 september 2005. Bij memorie van grieven tevens akte vermindering eis heeft zij, onder overlegging van een productie, zes grieven tegen het vonnis aangevoerd. Bij memorie van antwoord hebben Opus c.s., onder overlegging van producties, de grieven bestreden. Partijen hebben hun standpunten op 19 april 2007 voor het hof doen bepleiten aan de hand van pleitnotities. de Stichting door mr D. Griffiths en Opus c.s. door mr D. Visser, beiden advocaat te Amsterdam. Bij die gelegenheid hebben beide partijen nog producties in het geding gebracht. De Stichting heeft haar procesdossier overgelegd. Partijen hebben arrest gevraagd.

Beoordeling van het hoger beroep

1. Het hof gaat in hoger beroep uit van de door de voorzieningenrechter in het vonnis onder 1.1 tot en met 1.7 voorshands vastgestelde en ook in hoger beroep niet weersproken feiten. Wel klaagt grief 1 dat de voorzieningenrechter zich slechts op deze feiten heeft gebaseerd. Blijkens de toelichting beoogt zij hiermee niet te stellen dat de vastgestelde feiten onjuist zijn, maar dat de voorzieningenrechter relevante feiten buiten zijn beoordeling heeft gelaten. Zij geeft niet concreet aan welke feiten dit zijn. Grief 1 kan daarom op zichzelf beschouwd niet tot vernietiging leiden.

2. In haar toelichting op grief 1 stelt de Stichting voorts dat zij bereid is om er in het kader van dit hoger beroep ook voor de periode vóór 21 maart 2005 (veronderstellenderwijs) vanuit te gaan dat de door Nederlandse klanten bij Opus bestelde dragers, naar aanleiding van de bestelling, de Duits-Nederlandse grens zijn gepasseerd en dat zij als uitgangspunt zal hanteren dat Opus GmbH vanaf eind 2003 vanuit Duitsland blanco informatiedragers heeft geleverd aan Nederlandse klanten die bij Opus een bestelling hadden geplaatst. In verband hiermee trekt zij haar vordering tegen Opus Supplies B.v. in. Dit brengt mee dat de vorderingen tegen Opus B.V. niet toewijsbaar zijn.

3. Het gaat in deze zaak om het volgende. Artikel 16c van de Auteurswet (Aw), zoals dat luidde tot 1 april 2006, bepaalt:

11. Als inbreuk op het auteursrecht op een werk van letterkunde, wetenschap of kunst wordt niet beschouwd het reproduceren van het werk of een gedeelte ervan, mits het reproduceren geschiedt zonder direct of indirect commercieel oogmerk en uitsluitend dient tot eigen oefening, studie of gebruik van de natuurlijke persoon die de reproductie vervaardigt.

2. Voor het reproduceren, bedoeld in het eerste lid, is de fabrikant of de importeur van een voorwerp dat bestemd is om een werk ten gehore te brengen, te vertonen of weer te geven ten behoeve van de maker of diens rechtverkrijgenden een billijke vergoeding verschuldigd.

3. (...) Voor de importeur ontstaat deze verplichting op het tijdstip van invoer.'

De Stichting is ingevolge artikel 16d Aw belast met de inning en de verdeling van de in artikel 16c lid 2 Aw bedoelde vergoeding (hierna: de thuiskopievergoeding).

Opus GmbH is in Duitsland gevestigd en biedt blanco informatiedragers aan, onder meer via Nederlandse en op Nederland gerichte websites. In de 'leveringsvoorwaarden', waarvan kan worden kennisgenomen door deze op de websites aan te klikken, is vermeld:

'Bestellingen worden rechtstreeks door de klant besteld bij Opus Supplies Deutschland GmbH in Heinsberg, Duitsland

(...)

De getoonde prijzen zijn exclusief L.evy, Auvibel, Thuiskopie, GEMA en andere heffingen. Transport van de goederen wordt in opdracht van de klant via TPG Post of DHL Express verzonden en is ten alle tijden in

naam van de klant. Hierdoor kan het zijn dat u in uw land als importeur wordt gezien. (...)'

Voor de door Opus GmbH aan Nederlandse afnemers geleverde informatiedragers wordt geen thuiskopievergoeding aan de Stichting betaald, noch door Opus GmbH, noch door de afnemers; Opus GmbH betaalt hiervoor ook in Duitsland geen (met de thuiskopievergoeding vergelijkbare) vergoeding. [X]en jr zijn bestuurders van Opus GmbH.

In deze procedure stelt de Stichting zich op het standpunt dat Opus GmbH moet worden aangemerkt als importeur in de zin van artikel 16c lid 2 Aw en dat zij uit dien hoofde verplicht is een thuiskopievergoeding af te dragen over aan Nederlandse afnemers verkochte en geleverde blanco informatiedragers. Zij vordert, na eiswijziging, Opus GmbH te veroordelen opgave te doen van het aantal vanaf het moment van oprichting van Opus GmbH door in Nederland wonende of gevestigde afnemers, via door Opus GmbH geëxploiteerde websites, gekochte blanco informatiedragers en de verschuldigde thuiskopievergoeding (voor het verleden en in de toekomst) te betalen, vergezeld van een verklaring van een registeraccountant, en voorts Opus cs te verbieden blanco informatiedragers in Nederland te importeren of te verhandelen zonder daarover volledig en gespecificeerd opgave toe doen en te betalen aan de Stichting, een en ander op straffe van een dwangsom.

4. De voorzieningenrechter heeft de vorderingen afgewezen. Daartoe heeft hij, na uitvoerige bespreking van de verschillende standpunten en beschouwing van de parlementaire geschiedenis van artikel 16c Aw, overwogen dat voorshands niet kan worden geoordeeld dat gerede kans bestaat dat de Stichting in de bodemzaak het gelijk aan haar zijde zal krijgen met haar standpunt dat Opus GmbH voor al haar afnemers in Nederland importeur is. Hij heeft voorts overwogen dat de Stichting naar zijn voorlopig oordeel onvoldoende heeft aangedragen waarom desalniettemin thans ingrijpen in kort geding aangewezen zou zijn en dat dit te meer klemt nu het onderhavige kort geding voor een belangrijk deel als een incassoprocedure kan worden gekenschetst. Ten aanzien van de vorderingen tegen [X]en [Y] heeft de voorzieningenrechter overwogen dat zij weliswaar uiteindelijk beleidsbepalend zijn bij Opus GmbH, maar dat de Stichting niet op enig toereikend te achten wijze heeft toegelicht waarom deze bestuurders hoofdelijk zouden moeten worden veroordeeld. Tegen deze overwegingen zijn de grieven 2 tot en met 5 gericht.

5. Bij zijn beoordeling neemt het hof het volgende in aanmerking. Artikel 16c Aw is ingevoerd bij de wet van 30 mei 1990 tot wijziging van de Auteurswet 1912 inzake een vergoeding voor het verveelvoudigen van beeld- of geluidsopnamen voor eigen oefening, studie of gebruik, Stb. 1990, 305, en gewijzigd bij de wet van 6 juli 2004 tot aanpassing van de Auteurswet 1912, de Wet op de naburige rechten en de Databankenwet ter uitvoering van richtlijn nr. 2001/29/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 22 mei 2001 betreffende de harmonisatie van bepaalde aspecten van het auteursrecht en de naburige rechten in

de informatiemaatschappij (PbEG L 167), Stb. 2004, 336. In de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel tot invoering van artikel 16c heeft de minister opgemerkt (TK 1987-1988, 20656, nr 3, p. 5-6):

'Het ligt in de rede dat de vergoeding ten laste komt van degene die de verveelvoudiging voor eigen oefening, studie of gebruik maakt: de consument.

Inning rechtstreeks bij degene die de kopie maakt is, afgezien van privacybezwaren, in de praktijk echter ondoenlijk. Voorts is niet te traceren wie dergelijke voorwerpen heeft en daarmee geluids- of beeldkopieën maakt. Daarom wordt - evenals in de Duitse, Oostenrijkse, Franse en Finse regeling en conform de in WIPO/UNESCO-verband geformuleerde beginselbepalingen - voorgesteld de vergoeding te innen bij de fabrikant of importeur teneinde de incasso eenvoudig en het aantal inningspunten beperkt te houden. (...) De fabrikant of importeur zal de door hem betaalde vergoeding in beginsel doorberekenen in de verkoopprijs, zodat uiteindelijk de vergoeding toch betaald wordt door degene die de kopie maakt'

en voorts in de nota naar aanleiding van het verslag (TK 1987-1988, 20656, nr 5, p. 18):

'Het begrip "importeur" is in het wetsvoorstel niet nader gekwalificeerd. De betalingsverplichting is derhalve niet beperkt tot hen die beroeps- of bedrijfsmatig de in artikel 16c bedoelde voorwerpen invoeren. Ook de privépersoon, die een partij blanco banden in Nederland invoert, is als importeur betalingsplichtig.

In het rapport bij het wetsvoorstel tot aanpassing van de Auteurswet aan richtlijn 2001/29/EG heeft de minister naar aanleiding van het advies van de Raad van State als volgt gereageerd (TK 2001-2002, 28 482, B, p. 10):

'De begrippen "importeur", "invoer" en "uitvoer" komen voor in de beperking voor privé-kopieën ex artikel 16c van de Auteurswet 1912. De beperking is gebaseerd op artikel 5, tweede lid, onderdeel b, van de richtlijn. Lidstaten zijn niet verplicht in die beperking, waaraan de voorwaarde van een billijke compensatie/redelijke tegemoetkoming is verbonden, te voorzien. Van volledige harmonisatie is hier dan ook geen sprake. De begrippen moeten worden beschouwd tegen de auteursrechtelijke achtergrond waarin ze worden gebruikt en waarin landsgrenzen - ook binnen de EG - nog niet aan betekenis hebben verloren. Ook binnen de EG leidt de invoer door een importeur van de in artikel 16c van de Auteurswet 1912 bedoelde voorwerpen tot een tegemoetkomingsverplichting. De uitvoer doet de verplichting tot betaling van een tegemoetkoming vervallen. De begrippen kunnen dus niet gemist worden.'

Bij de behandeling van het wetsvoorstel, dat heeft geleid tot invoering van artikel 16ga Aw (wet van 13 mei 2004, Stb. 211) heeft de minister naar aanleiding van vragen van de WO-fractie in de Eerste Kamer geantwoord (EK 2003-2004, 28 486, C, p. 3):

'De leden van de VVD-fractie vroegen hoe het systeem van de thuiskopievergoeding moet worden beoordeeld nu consumenten hun blanco informatiedragers via internet bij aanbieders uit andere landen kunnen aanschaffen. Deze leden vroegen in dit kader of ik hun opvatting deel dat, in het licht van de mogelijkheden

die internet biedt, een harmonisering op dit terrein zeer gewenst is teneinde concurrentievervalsing tegen te gaan en of ik voornemens ben om deze problematiek op Europees niveau aan de orde te stellen met als inzet harmonisering van de regelingen inzake de thuiskopie c. q. een harmonisering van de tarieven. Ik wil voorop stellen dat het begrip "importeur" niet is gekwalificeerd in de wet. De betalingsverplichting strekt zich daarom niet alleen uit over beroeps- en bedrijfsmatig handelende importeurs, maar ook over privé-personen die partijen dragers invoeren die bestemd zijn om beschermd materiaal op vast te leggen (Vgl. Kamerstukken /I, vergaderjaar 1988-1989, 20 656, nr. 5, blz. 18). De wet gaat naar mijn mening evenwel niet zo ver dat ook de consumenten die in het buitenland dragers aanschaffen voor eigen gebruik, betalingsplichtig zouden zijn. Indien consumenten daartoe in toenemende mate overgaan, zou dat ten koste kunnen gaan van de inning van de thuiskopievergoeding in Nederland. De andere Europese landen kennen weliswaar ook systemen waarin de rechthebbenden worden gecompenseerd voor het thuis kopiëren van hun beschermde materiaal, maar de manier waarop de inning van de vergoeding plaatsvindt, verschilt tussen de lidstaten. Toch moet de omvang van het probleem niet worden overschat, de verzendkosten van in het buitenland gekochte blanco dragers zijn veelal hoger dan de compensatie voor het privé kopiëren. Bovendien kosten dragers en ook apparatuur, los van de compensatie voor privé-kopieën, in de meeste Europese landen niet steeds hetzelfde. Dat laat onverlet dat ik met de aan het woord zijnde leden van mening ben dat het opheffen van de verschillen tussen nationale thuiskopiesystemen via harmonisatie op Europees niveau tot een evenwichtiger systeem kan leiden. (...)'

6. Het hiervoor genoemde artikel 5 lid 2 aanhef en onder b van richtlijn nr. 2001/29/EG luidt:

De lidstaten kunnen beperkingen of restricties op het in artikel 2 bedoelde reproductierecht stellen ten aanzien van:

b. de reproductie, op welke drager dan ook, door een natuurlijke persoon voor privégebruik gemaakt, en zonder enig direct of indirect commercieel oogmerk, mits de rechthebbenden een billijke compensatie ontvangen waarbij rekening wordt gehouden met het al dan niet toepassen van de in artikel 6 bedoelde technische voorzieningen op het betrokken werk of het betrokken materiaal. '

Noch in de considerans van de richtlijn, noch in artikel 5 lid 2 onder b zelf, is bepaald op welke wijze de bedoelde billijke compensatie moet worden geïnd. Een en ander is aan de lidstaten overgelaten.

7. Het hof stelt voorop dat richtlijn nr. 2001/29/EG niet voorziet in de wijze waarop de billijke vergoeding moet worden geïnd. Het begrip 'importeur' is geïntroduceerd bij de invoering van artikel 16c lid 2 Aw, dus vóór de implementatie van de richtlijn. Anders dan de Stichting meent, kan dit begrip niet richtlijnconform worden geïnterpreteerd. Het hof is voorshands van oordeel dat uit de geciteerde parlementaire geschiedenis van artikel

16c Aw, in onderling verband beschouwd, kan worden afgeleid dat de wetgever de mogelijkheid onder ogen heeft gezien dat Nederlandse particulieren in het buitenland blanco geluidsdragers kopen en deze in Nederland importeren. Daarbij wijst het hof erop dat hetgeen de minister bij de behandeling van het wetsvoorstel tot invoering van artikel 16ga Aw in de Eerste Kamer over het begrip importeur opmerkt, een herhaling is van de toelichting van dit begrip in de nota naar aanleiding van het verslag bij het wetsvoorstel tot invoering van artikel 16c Aw (TK 1987-1988, 20656, nr. 5, p. 18). Slechts bij de behandeling van het voorstel tot invoering van artikel 16ga Aw gaat de minister ervan uit dat deze als importeur aan te merken consumenten geen thuiskopievergoeding verschuldigd zijn, wat daar ook van zij. Het hof overweegt voorts dat indien twee in verschillende (EU-)landen woonachtige of gevestigde partijen een koopovereenkomst sluiten, zij zelf kunnen bepalen waar de zaak moet worden afgeleverd en dus wie - de koper of de verkoper - moet zorgdragen voor het vervoer. In het onderhavige geval contracteert Opus GmbH met Nederlandse kopers onder toepasselijkverklaring van haar algemene voorwaarde dat het vervoer in opdracht van de koper geschiedt. Hieruit volgt dat de levering plaatsvindt in Duitsland. Opus GmbH kan dan naar het voorlopig oordeel van het hof niet als importeur worden aangemerkt. Het hof merkt in dit verband op dat ook indien aangenomen zou moeten worden dat Opus GmbH verantwoordelijk is voor het vervoer en dat zij de blanco informatiedragers in Nederland aflevert, Opus GmbH naar zijn voorlopig oordeel niet als importeur, maar als exporteur moet worden aangemerkt. De (taalkundige) betekenis van het begrip importeren - het over en binnen de grenzen brengen brengt immers mee dat de importeur zich bevindt in het land van import. De exporteur daarentegen brengt de te exporteren zaak buiten zijn eigen landsgrenzen, in het geval van Opus GmbH: buiten de Duitse landsgrenzen. Het hof merkt in dit verband op dat deze uitleg ook in lijn is met het doel van de thuiskopievergoedingsregeling, zoals dit blijkt uit de parlementaire geschiedenis.

8. Uit het voorgaande volgt dat naar het voorlopig oordeel van het hof Opus GmbH niet als importeur in de zin van artikel 16c lid 2 Aw kan worden aangemerkt. De voorliggende rechtsvraag heeft het hof hiermee behandeld. Bij grief 2 heeft de Stichting mitsdien geen belang. Nu dit voorshands oordeel meebrengt dat Opus GmbH geen vergoeding verschuldigd is over aan Nederlandse kopers geleverde blanco informatiedragers, heeft de voorzieningenrechter terecht de vorderingen tegen haar afgewezen. Het gevorderde verbod tegen haar bestuurders [X] en [Y] is reeds om die reden eveneens terecht afgewezen. De grieven 3 tot en met 6 zijn in het ongelijk gestelde partij in de kosten

Beslissing

Het hof:

bekrachtigt het tussen partijen gewezen vonnis van de voorzieningenrechter in de rechtbank 's-Gravenhage van 16 september 2005;

veroordeelt de Stichting in de kosten van het hoger beroep, tot op heden aan de zijde van Opus GmbH c.s. begroot op € 296,-- aan verschotten en € 2.682,-- aan salaris procureur.
